

Motion till riksdagen

1987/88:Jo216

av Ulla Pettersson m. fl. (s)

om regionalpolitiska hänsynstaganden och långsiktighet i fråga om sockernäringen

---

Redan i 1977 års jordbruksbeslut fastslogs att eventuell minskning av arealen för sockerbetsodling inte får drabba Öland och Gotland där odlingens betydelse för sysselsättningen är störst. Statliga bidrag utgår till sockerbruken i Roma och Mörbylånga (de s. k. ö-bruken) sedan 1976/77.

Därefter har i olika sammanhang från både riksdagen och regeringen uttryckts att sockerbetsodling och sockertillverkning på Öland och Gotland inte ska drabbas av arealminskning.

Odlingsdistrikten för de båda ö-bruken utgör vardera ca 8 % av den totala sockerbetsodlingsarealen i landet (ca 4 200 hektar per ö-bruk och år). Romabrukets tillförselområde begränsas naturligen till Gotland medan Mörbylångas område omfattar hela Öland samt delar av Småland, Blekinge och Östergötland. Sockerbetsodlingen ger på Gotland upphov till cirka hundra årsverken och på Öland ca 60. Inom industrin sysselsätter Mörbylånga 130 helårsanställda och Roma 125. Därutöver tillkommer säsongsarbeten under den s. k. betkampanjen (cirka tre månader på senhösten) ofta som kombinationssysselsättning för småbrukare. Ytterligare arbetstillfällen genereras av näringen inom transportsektorn, särskilt till Mörbylånga, då upptagningsområdet är såpass vidsträckt, maskinservice, försäljning och reparation m. m. Inklusive all kringverksamhet som skapas och möjliggörs av ö-brukens verksamhet, kan sockernäringen antas sysselsätta ca 700-750 personer i den utsatta regionen sydöstra Sverige, som bl. a. omnämns som ett område med problem i den senaste regionalpolitiska propositionen.

Sedan tidigare finns svenska utfästelser om ett importutrymme på 10 till 15 % av konsumtionen. Självförsörjningsgraden ligger på ca 95 %. Diskussionen om ytterligare arealneddragning och nedläggning av sockerbruk har då och då uppstått och då avtalsperioderna för odlingen hittills endast varit 2-åriga har detta medfört oro och tveksamhet hos dem som för sin försörjning är mer eller mindre beroende av sockerbetsodling och sockertillverkning.

Försäkringarna om ö-brukens fortsatta existens har dock fortsatt. I proposition 1986/87: 146 om prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m. fastslås att den föreslagna arealminskningen inte får beröra betodlarna under betbruken på Öland och Gotland. Detsamma uttalas av jordbruksutskottet som även skriver (med hänvisning till den ovannämnda importandelen):

”Då den nuvarande produktionen av socker ger underlag för arbetstillfällen som är värdefulla från regionalpolitisk synpunkt måste hänsyn härtill tas

när det gäller att bedöma i vilken takt nämnda importutrymmen kan stå till förfogande.”

Mot. 1987/88
Jo216

Det är nu nödvändigt att oron definitivt undanröjs för ö-brukens fortsatta existens. En mer långsiktig avtalsperiod behövs för att nödvändiga investeringar ska kunna göras från såväl sockerbolagets som odlarnas sida. Sockerbetsodlingen kräver specialmaskiner som är dyra i inköp och kräver betydligt längre avskrivningstider än två år. Delvis har den rådande osäkerheten medfört att gamla och omoderna maskiner används med sämre arbetsmiljö och risk för kvalitetsförsämringar och driftsavbrott som följd.

Också av naturvårdsskäl är det viktigt att betodlingen blir kvar i sydöstra Sverige. Till den öppna landskapsbild som är kännetecknande för stora delar av området bidrar sockerbetsodlingen i inte oväsentlig utsträckning.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av regionalpolitiska hänsyn och möjligheten till långsiktig planering i den pågående översynen av sockernäringsens framtida struktur.

Stockholm den 21 januari 1988

Ulla Pettersson (s)

Lena Öhrsvik (s)

Bengt Kronblad (s)